

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Cdo/43/2018
Identifikačné číslo spisu:	7211202797
Dátum vydania rozhodnutia:	24.04.2019
Meno a priezvisko:	JUDr. Peter Brňák
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2019:7211202797.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne D. G., bytom P. Č.. X, P., zastúpenej advokátskou kanceláriou Sýkora - advokátska kancelária, s.r.o., so sídlom v Košiciach, Zoborská č. 13, proti žalovanej Petit Press, a.s., so sídlom v Bratislave, Lazaretská č. 12, zastúpenej advokátskou kanceláriou PALŠA A PARTNERI ADVOKÁTSKA KANCELÁRIA spol. s r.o., so sídlom v Prešove, Masarykova č.13, o ochranu osobnosti a náhradu nemajetkovej ujmy, vedenom na Okresnom súde Košice II pod sp. zn. 36 C 14/2011, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 27. septembra 2017 sp. zn. 1 Co 495/2016, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobkyňa nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Košice II (ďalej aj „okresný súd“) ostatným rozsudkom z 21. júna 2016 č. k. 36 C 14/2011-196 (ďalej aj „prvostupňové rozhodnutie“) uložil žalovanej povinnosť v stanovenej lehote uverejniť v denníku Košický Korzár ospravedlnenie žalobkyni za neoprávnené použitie jej obrazovej snímky v súvislosti s bližšie označeným článkom, a to na mieste, ktoré je primerané miestu, na ktorom bola uverejnená obrazová snímka, prostredníctvom ktorej sa zasiahlo do jej práv na ochranu osobnosti. Žalovanej ďalej uložil povinnosť v stanovenej lehote zaplatiť žalobkyni 1.000,- € titulom nároku na náhradu nemajetkovej ujmy a okresnému súdu súdny poplatok za podanie žaloby s tým, že o trovách konania bude rozhodnuté do 30 dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej. Okresný súd po vykonaní dokazovania dospel k záveru, že žaloba žalobkyne je dôvodná, keďže zverejnením jej fotografie bez jej súhlasu v rámci novinového článku o zmene právneho zástupcu obvineného z vraždy, došlo k neoprávnenému zásahu do jej osobnostných práv, a preto žalovanej uložil povinnosť ospravedlniť sa žalobkyni formou zverejnenia ospravedlnenia v denníku Košický Korzár. Ďalej okresný súd konštatoval, že dodatočné ospravedlnenie po viac ako šiestich rokoch od porušenia práv žalobkyne, nie je pre ňu postačujúcim zadosťučinením a opodstatnené je aj nahradenie nemajetkovej

ujmy vo výške žalobkyňou požadovanej sumy 1.000 €, s ohľadom na závažnosť vzniknutej ujmy i fakt, že ide o sumu viac menej symbolickú.

2. Krajský súd v Košiciach (ďalej aj „krajský súd“ alebo „odvolací súd“) na odvolanie žalovanej rozsudkom z 27. septembra 2017 sp. zn. 1 Co 495/2016 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutie“) potvrdil rozsudok okresného súdu a žalobkyni priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalovanej v plnom rozsahu. Odvolací súd potvrdil rozsudok okresného súdu v zmysle § 387 ods. 1 a 2 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) nakoľko dospel k záveru, že žalovanou uplatnené odvolacie dôvody nie sú naplnené. Okresný súd vykonal vo veci dostatočné dokazovanie, dospel k správnym skutkovým zisteniam, vyvodil správny právny záver a svoje rozhodnutie náležitým a dostatočným spôsobom odôvodnil. Na zdôraznenie správnosti dôvodov odvolaním napadnutého rozsudku okresného súdu uviedol, že okresný súd pri svojom ostatnom rozhodovaní rešpektoval právny názor odvolacieho súdu (ktorý predtým dvakrát zrušil rozsudok okresného súdu o zamietnutí žaloby) podľa ktorého „pokiaľ je fyzická osoba prezentovaná aspoň niektorým z pre ňu charakteristických znakov (tu podobizňou) ... spájaná (hoci nedopatrením) s kritizovanou alebo odsudzovanou činnosťou (resp. osobou), ide pravidelne o zásah proti právu na česť a dôstojnosť takej osoby, a ak potom dôjde k takému zásahu verejnou publikáciou, napr. v celoštátne šírenej tlači, bude spravidla (s prihliadnutím ku konkrétnym okolnostiam prípadu) takýto zásah objektívne spôsobilý znížiť dôstojnosť, resp. vážnosť fyzickej osoby v spoločnosti tak, ako to má na mysli ustanovenie § 13 Občianskeho zákonníka ... rovnako správne pritom prihliadnuc aj na závery Tlačovej rady Slovenskej republiky, vyjadrené v jej rozhodnutí zo dňa 27.3.2012 ...“. Vzhľadom na situovanie obrazovej snímky (fotografie) a obsah článku, ku ktorej bola snímka pripojená nie je možné prijať záver, že použitie podobizne žalobkyne bolo odôvodnené potrebou jej použitia k účelu, na ktorý by udelila žalobkyňa súhlas, alebo pre ktorý bola stanovená zákonná licencia, uzavrel krajský súd. V súvislosti s priznanou náhradou nemajetkovej ujmy krajský súd uviedol, že vykonaným dokazovaním bolo bez akýchkoľvek pochybností preukázané, že následkom protiprávneho zásahu žalovanej žalobkyňa utrpela závažnú a vzhľadom na charakter zásahu nenapraviteľnú ujmu (bola spájaná s trestnou činnosťou obžalovaného hokejistu, bola spochybňovaná jej bezúhonnosť a doterajší spôsob jej života) umocnenú tým, že išlo o najčítanejší regionálny denník so širokým dosahom na verejnosť.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala žalovaná dovolanie podľa § 420 písm. f/ CSP v podstatnom dôvodi, že krajský súd nesprávnym procesným postupom znemožnil žalovanej, aby uskutočňovala procesné práva, a to v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. K tomuto porušeniu malo dôjsť tým, že krajský súd napadnutý rozsudok dostatočne neodôvodnil, že žalobkyňa neuniesla dôkazné bremeno, keď nepreukázala dôvodnosť uplatnených nárokov, čo zapríčinila svojou pasivitou v konaní a osobnou neúčastou na pojednávaniach. Žalovaná tvrdila, že uverejnením fotografie neporušila práva žalobkyne, pretože postupovala pritom v súlade so zákonom a v súlade so spravodajskou licenciou. Rovnako namietala nesprávne vyhodnotenie výpovedi svedkov. Nižšie súdy rovnako nedostatočne podriadili vec pred rozhodnutím testu proporcionality, ktorý sa čiastočne pokúsil okresný súd vykonať, avšak prijal nesprávny právny záver. Krajský súd porušil princíp právnej istoty a právo na prístup k súdu, keď rozhodnutie jasne a zrozumiteľne neodôvodnil a nedal odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky a keďže odôvodnenie nie je dostatočné, súd tým porušil právo žalovanej na spravodlivé súdne konanie. Žalovaná navrhla, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) napadnuté rozhodnutie i prvostupňové rozhodnutie zrušil a vec vrátil súdu na ďalšie konanie.

4. Žalobkyňa sa k dovolaniu vyjadrila po lehote, preto s poukazom na ustanovenie § 436 ods. 3 CSP dovolací súd naň neprihliadal.

5. Najvyšší súd po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená advokátom v súlade s ustanovením § 429 ods. 1 CSP, zaoberal sa bez nariadenia pojednávania jeho prípustnosťou a dospel k záveru, že dovolanie je potrebné ako neprípustné odmietnuť. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 CSP) uvádza nasledovné:

6. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

7. V zmysle § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. V zmysle § 421 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

9. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP). Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

10. Žalovaná namietala vady konania podľa § 420 písm. f/ CSP (pozri bod 3).

11. Právo na spravodlivý súdny proces je jedným zo základných ľudských práv a do obsahu tohto práva patrí viacero samostatných subjektívnych práv a princípov. Podstatou tohto práva je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nezávislom a nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predpokladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (pozri napríklad rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03). Pojmovým znakom vady zmätočnosti uvedenej v § 420 písm. f/ CSP je, že a/ k nej došlo nesprávnym „procesným“ postupom, ktorý b/ znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva c/ v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

12. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu vydaných do 30. júna 2016 tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to ako súd viedol spor) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mariaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj judikát R 129/1999 a rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 38/2015, 5 Cdo 201/2011, 6 Cdo 90/2012). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnu rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však konečné rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku.

13. Pokiaľ „postupom súdu“ nie je rozhodnutie súdu - finálny (meritórny) produkt prejednávania veci v civilnom sporovom konaní, potom už „postupom súdu“ vôbec nemôže byť ani časť rozhodnutia - jeho

odôvodnenie (obsah, spôsob, kvalita, výstižnosť, presvedčivosť a úplnosť odôvodnenia), úlohou ktorej je vysvetliť dôvody, so zreteľom na ktoré súd rozhodol (porovnaj rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 ECdo 10/2014, 3 Cdo 146/2013).

14. Pojem „procesný postup“ súdu je potrebné vykladať takto aj za právnej úpravy účinnej od 1. júla 2016.

15. V súvislosti s námietkou žalovanej, že súdy pri svojom rozhodovaní nesprávne vyhodnotili výpovede svedkov, dovolací súd poukazuje na skutočnosť, že nesprávne vyhodnotenie dôkazov nie je vadou konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP. Už podľa predchádzajúcej právnej úpravy najvyšší súd dospel k záveru, že ak súd nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov, môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu nesprávne, táto skutočnosť ale sama osebe nezakladá vadu zmätočnosti. Taktiež dôvodom znemožňujúcim realizáciu procesných oprávnení účastníka (a v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. zakladajúcim prípustnosť dovolania) nebolo podľa predchádzajúcej právnej úpravy nedostatočné zistenie rozhodujúcich skutkových okolností alebo nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov (viď R 42/1993, ale aj viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 1 Cdo 85/2010, 1 Cdo 18/2011, 3 Cdo 268/2012, 4 Cdo 314/2012, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 104/2010, 7 Cdo 248/2012). Nová právna úprava na samej podstate uvedeného nič nezmenila. Dovolací súd pre úplnosť poznamenáva, že do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky nepatrí právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj I. ÚS 97/97).

16. Najvyšší súd uvádza, že súdy nižších stupňov neboli povinné vykonať všetky navrhnuté dôkazy, lebo rozhodovanie o tom, ktoré dôkazy budú vykonané, patrila výlučne súdu, a nie stranám (§ 185 ods. 1 CSP). Ak súd niektorý dôkaz nevykonával, mohlo to viesť nanajvýš k jeho nesprávnym skutkovým záverom, a teda v konečnom dôsledku aj k nesprávnemu rozhodnutiu, nie však k zmätočnosti rozhodnutia (pozri napr. aj rozhodnutia uverejnené v Zbierke rozhodnutí a stanovísk súdov Slovenskej republiky pod č. 37/1993 a pod č. 125/1999), čo nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP.

17. Pokiaľ žalovaná v dovolaní namieta nepreskúmateľnosť rozhodnutia odvolacieho súdu, dovolací súd poukazuje na to, že už dávnejšia judikatúra najvyššieho súdu (R 111/1998) zastávala názor, že nepreskúmateľnosť rozhodnutia nezakladá zmätočnosť a prípustnosť dovolania; nepreskúmateľnosť bola považovaná len za vlastnosť (vyjadrujúcu stupeň kvality) rozhodnutia súdu, v ktorej sa navonok prejavila tzv. iná vada konania majúca za následok nesprávne rozhodnutie veci (viď § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.). S tým názorom sa stotožnil aj ústavný súd (pozri rozhodnutia sp. zn. I. ÚS 364/2015, II. ÚS 184/2015, III. ÚS 288/2015 a I. ÚS 547/2016).

18. Na zásade, podľa ktorej nepreskúmateľnosť zakladá (len) „inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.“, zotrvalo aj zjednocujúce stanovisko R 2/2016, právna veta, ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku“. Zmeny v právnej úprave dovolania a odvolacieho konania, ktoré nadobudli účinnosť od 1. júla 2016, sa podstaty a zmyslu tohto stanoviska nedotkli, preto ho treba považovať aj naďalej za aktuálne.

19. V danom prípade obsah spisu nedáva žiadny podklad pre uplatnenie druhej vety stanoviska R 2/2016, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinělých (extrémnych) prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. O taký prípad ide v praxi napríklad vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009), prípadne ak došlo k vade tak zásadnej, že mala za následok „justičný omyl“ (Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003). V odôvodnení napadnutého

rozsudku odvolací súd citoval ustanovenia, ktoré aplikoval a z ktorých vyvodil svoje právne závery. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f/ CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa.

20. V tejto súvislosti dovolací súd poznamenáva, že všeobecný súd (súd prvej inštancie a odvolací súd) nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 60/04).

21. Žalovaná v podanom dovolaní namietala tiež okolnosť nedostatočne realizovaného testu proporcionality. V tomto ohľade už z predchádzajúceho zrušujúceho uznesenia odvolacieho súdu vyplynula požiadavka, aby prvostupňový súd náležite venoval pozornosť tejto otázke, mal skúmať mieru tvrdeného porušenia práva na ochranu osobnosti žalobkyne v kontexte so slobodou prejavu a s právom na informácie, a to všetko aj v spojitosti so závermi Tlačovej Rady SR. Aj podľa názoru dovolacieho súdu boli v tomto smere závery prvostupňového súdu strohé a nedostatočné, čo však bolo v dostatočnom rozsahu konvalidované odôvodnením napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (pozri najmä body 23 a 26 odôvodnenia tohto rozhodnutia).

22. Podľa presvedčenia dovolacieho súdu má odôvodnenie dovolaním napadnutého rozsudku náležitosti v zmysle § 220 CSP a žalovaná neopodstatnene namieta nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu. Odvolací súd zrozumiteľným a jednoznačným spôsobom uviedol dôvody, ktoré ho viedli k rozhodnutiu; jeho postup, vo vzájomnej súvislosti s konaním a rozhodnutím prvoinštančného súdu, nemožno považovať za zjavne neodôvodnený alebo arbitrárny, teda v danom prípade odvolací súd procesne nekonal spôsobom zmätočným, ktorý by mal za následok vadu konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP.

23. Vzhľadom na to, že dovolanie žalovanej nie je podľa § 420 písm. f/ CSP prípustné, najvyššiemu súdu neostávalo iné ako ho podľa § 447 písm. c/ CSP odmietnuť.

24. Výrok o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

25. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.